

Arne Swabeck

Enhetsfrontens ursprungliga innebörd

Oktober 1935

Artikeln publicerades första gången i *New International*, vol. 2, nr 6, oktober 1935.

Arne Swabeck (1890 – 1986) var en av grundarna av kommunistpartiet i USA. 1928 uteslöts han som trotskist och grundande tillsammans med bl a James P Cannon den trotskistiska rörelsen i USA. På 60-talet (han var då över 70 år gammal) fick han sympatier för maoismen och uteslöts 1967 ur det trotskistiska *Socialist Workers Party* (SWP) för ”maoism”. Swabeck gick med i det då maoistiska *Progressive Labor Party* (PLP), där han invaldes i ledningen. Han bröt dock med PLP redan efter ett par år och ledde därefter en mindre maoistgrupp som på 1970-talet anslöt sig till den ”nyvänster”-influerade *New America Movement* (NAM).

DIMITROVs deklARATION till stöd för ”enhetsfrontsregeringar” vid Kommunistiska Internationalens sjunde kongress, hälsades, enligt våra informationer, av stormande ovationer från de församlade delegaterna. ”Kominterns rorsman” uttalade sig för en ”beslutsam och djärv kurs mot en arbetarklassens enhetsfront” och gav ett otvetydigt svar på den fråga han ställde i sin rapport:

”Om man frågar oss, huruvida vi kommunister står på enhetsfrontens grundval endast i kampen för delkraven eller om vi är beredda att dela ansvaret även när det blir fråga om att bilda en *regering* på enhetsfrontens grundval, så kommer vi i fullt medvetande om ansvaret att säga: ja, vi räknar med att en sådan situation kan inträda, att det inte bara blir möjligt utan även nödvändigt att i proletarietets intresse bilda en *den proletära enhetsfrontens eller den antifascistiska folkfrontens regering*. (Bifall.) Och i så fall kommer vi att utan vacklan träda in för en sådan regerings bildande.”¹

Dimitrov fastslog ett villkor som han ansåg väsentligt för att kunna understödja en sådan ”enhetsfrontsregering” och som han konkret ställde för Frankrike: att den skulle ”föra en verklig kamp – inte bara i ord utan i handling – mot den franska fascismen... [och] genomföra det *program som den antifascistiska folkfrontens krav bildar*.”² (Min kursivering – A.S.)

Det vi presenterat här är inte parollen för en arbetarregering som en produkt av enhetsfrontstaktiken i en revolutionär situation. Det är inte idén om sovjeter som den högsta formen av enhetsfront under de villkor där proletariatets börjar kampen om makten. Nej! Det vi presenterat här är idén om stöd till koalitionsregeringar. Dimitrov avsåg detta i denna mening, alla delegater på sjunde kongressen förstod det så, och stöd för koalitionsregeringar har nu blivit Kominterns uttalade politik. Hur skiljer sig då detta från socialdemokraternas koncept för en koalitionsregering, förutom hur man presenterar det? Nu kallas det en ”beslutsam och djärv kurs mot en arbetarklassens enhetsfront”.

Vad kunde då vara mer naturligt för Dimitrov än att också deklarerar att ”den proletära klasskampens intressen och den proletära revolutionens framgång gör det oavvisligen nödvändigt att varje land har *ett enhetligt proletärparti*”³ [Dimitrovs kurs.]? Så sent som igår fick vi av samma författare höra att socialdemokratin är huvudfienden, i realiteten socialfascism. Idag

¹ Tal på Kominterns 7:e världskongress 2 augusti 1935 i Dimitrov, *Enhetsfrontens och folkfrontens problem*, Arbetarkultur 1939, s.

² A.a. s. 45

³ A.a. s. 85

beror framgången för den proletära revolutionen på att enhetsfronten utvidgas till en organisk enhet mellan två centristiska partier, det stalinistiska och det socialdemokratiska.

Earl Browder tog fasta på vinken i ”rorsmannens” rapport och drev den sjunde kongressens förrådiska opportunistik vidare till en extrem absurditet. Han fann svar på frågan om hur man skulle sammansvetsa en ”bred folkrörelse” i USA. Hans enda fruktan var att ”borgerskapet, toppen inom AFL-byråkratin, högersocialisterna, många liberala borgerliga politiker, för att inte tala om Hearst-, Coughlin- och Long-människorna, kommer att göra allt som är möjligt för att utesluta kommunisterna från en sådan rörelse”. Men Browder kastade all försiktighet åt sidan och fortsatte med att förklara denna sin nya linje för USA.

”Vi måste säga det tydligt”, utropade han i ett våldsamt utbrott av inre övertygelse och entusiasm, ”ja, vi ska kämpa tillsammans med dem alla i enhetsfronten, för majoritet i alla valbara församlingar, lokala, statliga och nationella. Vi ska stödja ett sådant parti, närhelst och var än det vinner majoritet, för att ta över administrativ makt, så länge som det använder denna makt för att skydda och utvidga demokratiska friheter och befrämja massornas krav. Men massorna kommer att fråga oss: Vilken kommer er roll att vara? Kommer ni att stå vid sidan och kritisera, bara kräva sovjetmakt, för vilken vi ännu inte är mogna att kämpa? Vi svarar: *Kommunisterna är till och med beredda att delta i en sådan regering.*” (Min kursivering - A.S.)

Allt som nu återstår att göra för Browders chimära ”amerikanska folkfront” är att få ihop mandatet.

Och vilken sorts ”brett folkets parti” vill Browder skapa? Dimitrov försäkrar oss att det ska vara ”varken socialistiskt eller kommunistiskt”. Därom hyste vi inga tvivel. Men vad ska det då vara? Browder ger oss sin definition: en ”varaktig koalition mellan arbetare, bönder och stadens medelklass, för kamp mot den hotande ekonomiska katastrofen, mot politisk reaktion och fascism och mot det hotande kriget”. Förvisso är detta att förvänta sig en hel del från ”folkets parti”.

Sådana är, enligt de båda ”rorsmännen”, kommunisternas uppgifter i den nuvarande situationen med hotande ekonomisk katastrof och politisk reaktion, fascism och krig: stöd till koalitionsregeringar och i USA sammansvetsningen av ett ”brett folkets parti... en varaktig koalition mellan arbetare, bönder och stadens medelklass”. Dimitrov beskrev dem för den sjunde kongressen som ”enhetsfrontens centrala frågor”.⁴ Centrala frågor, jovisst, men inte för en enhetsfront utan för en opportunistisk degenerering av Komintern och dess sönderfall.

Enhetsfrontens ursprungliga koncept, som en metod för proletär enhet i ett givet stadium av kampen mot kapitalismen, har förvanskats av Kominterns nuvarande ledarskap till ett medel för opportunistisk koalition med borgerskapet. Detta är den grundläggande skillnaden mellan den enhetsfrontspolitik som formulerades av bolsjevikerna under den period som Kominterns fyra första kongresser täcker och den tolkning som presenterades vid sjunde kongressen. Denna tolkning utgör en avgörande skillnad mellan Lenins Komintern och Stalins Komintern.

Det är inte kommunisterna utan socialdemokratin som kommer att tjäna på denna 180-graders gir. Ett enormt bidrag har getts till dess fortsatta rehabilitering. Vad står nu i vägen för rättfärdigandet av all dess politik och förräderi? Inget, vad Komintern anbelangar. Genom att luta sig mot populariteten för parollen om organisk enhet kan nu socialistpartiernas anklagelser mot de ”kommunistiska splittrarna” framstå som helt berättigade för deras anhängare i arbetarklassen. Men för bolsjevikerna är frågan om enhet eller splittring underordnad politiken. Bolsjevikerna kämpar inte bara för idéer och program. De drar också organisatoriska slutsatser utifrån sin politik. Om det kommunistiska partiet under Lenins ledning inte hade brutit

⁴ A.a. s 39-41. För USA förespråkar Dimitrov bildandet av ett ”Arbetar- och farmerparti” som ”en specifik form för de amerikanska massornas folkfront” (Dimitrovs kursivering).

definitivt och oåterkalleligt med socialdemokratin kunde det aldrig ha blivit den proletära revolutionens parti. Detta var den grundläggande skillnaden med socialdemokratin. För det revolutionära partiet kvarstår denna skillnad fullt ut än idag, men det är nödvändigt att tillägga att det även gäller i lika hög grad för Stalins Komintern.

Icke desto mindre förblir enhetsfrontspolitiken idag lika giltig som när den först formulerades. Den tar sin utgångspunkt i det faktum att i den dagliga kampen mot kapitalismen, och när det gäller arbetarklassens vitala intressen, inser massorna behovet av enad aktion. Om den politiska medvetenheten skulle utvecklas jämnt och enhetligt, skulle enhetsproblemet vara betydligt mindre svårlöst. Men tyvärr är så inte fallet. Klassen är inte homogen. Under klasskampens gång utvecklas den politiska medvetenheten ojämnt; stora arbetargrupper stöder de borgerliga politiska partierna och socialdemokratin, eller förblir politiskt ointresserade. Eftersom det revolutionära partiet inte har några intressen skilda från klassen som helhet, kan det bara fullgöra sitt uppdrag genom att upprätthålla korrekta relationer inom klassen. Ur detta följer dess plikt att tillhandahålla de medel med vilka, i ett givet läge, en enad aktion mot den gemensamma fienden kan möjliggöras.

Dessa enkla objektiva fakta utgör förutsättningen för enhetsfrontspolitiken. På inga villkor får den bli betraktad som en manöver som inte är seriöst eller ärligt menad, eller tjäna som en mantel under vilken partiet rycker åt sig ett ledarskap för massorna som man inte förtjänat på annat sätt. Hur klandervärdt detta än må framstå, så har det ändå praktiserats av det lilla amerikanska stalinistpartiet. Att skapa artificiella ”baskommittéer” för att ge intryck av att man officiellt talade för fackföreningarnas räkning till stöd för partiets mål, var inte alls för lågt för dem. Men – om möjligt – ännu mer osmakligt och småaktigt var deras många försök att inbilla folk att en enkel kombination av kommunistpartiet och dess kringorganisationer, av vilka de flesta absolut inte representerade någon som inte redan stod under partiets direkta inflytande, utgjorde en enhetsfront. Med en sådan praktik kan man aldrig vinna en majoritet av arbetarklassen; de vann inte någon överhuvudtaget.

Så länge det revolutionära partiet med dess sympatisörer utgör en minoritetskraft inom klassen, även en betydande sådan, så står partiet inför problemet att förankra sig bland massorna. Det kan inte bara vända sig till massorna utan måste också vända sig till deras organisationer – speciellt fackföreningarna. Varje försök att ignorera massorganisationerna är patetiskt. Om enhetsfronten ska få något innehåll måste den sträcka sig från organisation till organisation. Bara överenskommelser som uppnåtts ömsesidigt kan garantera de nödvändiga stödjepunkterna för att få till stånd en enhetsaktion i ett givet ögonblick. Överenskommelser i kamp för specifika mål är av begränsad karaktär, eftersom de olika organisationerna som är inblandade har olika politiska program. Men de måste naturligtvis ligga i linje med proletariatets historiska utveckling. Med en korrekt taktik har det revolutionära partiet allt att vinna på enhetsfrontspolitiken. Dess möjlighet att vinna en majoritet av arbetarklassen ökar.

Under det stalinistiska sick-sackandet om enhetsfronten har vi bevittnat raka motsatsen både i teorin och praktiken, och med förödande konsekvenser för arbetarklassen. Mest tydliga är lärdomarna från det fruktansvärda tyska debaclet, det vill säga för dem som har förmåga att lära. De är lika förödande för de impotenta teoretiker som då var, och fortfarande idag är, Kominterns verkliga ”rorsmän”, oavsett vilken av bödlarna som innehar den officiella titeln. Under sin dödliga kris fick arbetarklassen höra att enhetsfronten, även om den hade accepterats tidigare, nu hade blivit kontrarevolutionär. ”Ett block, en allians, eller till och med en tillfällig gemensam operation under enskilda aktioner, mellan kommunistpartiet och socialdemokratiska partiet i Tyskland mot nationalsocialismen”, förklarade nu KP-ledarna vara otillåtet. För hade inte socialdemokraterna utropats till ”socialfascister”? Stalins definition av socialdemokratin sade man vara ”oöverträffad i sin exakthet och skärpa”. Stalin hade förklarat för Komintern:

”Objektivt sett är socialdemokratins fascismens moderata flygel.... Dessa organisationer motsäger inte varandra, utan de kompletterar varandra. De är inte motpoler utan tvillingar.”

Den tyska arbetarklassens öde hängde emellertid i denna kritiska timme på arbetarorganisationernas förmåga att svetsa samman en enhetsfront för försvar mot fascismen. Socialdemokratins var fortfarande det största arbetarpartiet och hade också det avgörande inflytandet inom fackföreningarna. Visst hade ledarskapet förrått arbetarna, men för de arbetare som följde partiet hade detta ännu inte blivit uppenbart, inte heller var de beredda att lägga sitt öde i händerna på kommunistpartiets ledarskap. Med dess kriminella beteende och brottsligt falska politik, hur kunde man förvänta sig det? Deras ultimativa krav, att arbetarna skulle överge sina organisationer och osett acceptera kommunistpartiets ledarskap, som fördes fram som ett substitut för en ömsesidigt överenskommen enhetsfront, gjorde bara saken värre. Man hade inte på något vis demonstrerat sin rätt till ledarskap. Och så, till de socialdemokratiska ledarnas förräderi kunde man nu addera sin egen kriminella kapitulation inför fascismen – ett lika ömkligt förräderi.

Socialdemokratiens och dess ledarskaps roll var man väl bekant med, och tog med i beräkningen, när enhetsfrontspolitiken formulerades. De olika arbetarorganisationernas ledare, reformistiska såväl som rent reaktionära, kan inte ignoreras eller avvisas bara för att man så skulle önska, så länge massorna erkänner dem som ledare. Om det skulle vara möjligt att samla massorna under det revolutionära partiets fanor utan hänsyn till deras organisationer och ledare, då skulle det inte finnas behov av en enhetsfront. Men detta är inte möjligt, och därför måste det revolutionära partiet också vända sig till ledarna för att konfrontera dem med klasskampens frågor. Även förhandlingar med dem blir nödvändiga. Att dra ut dem i ljuset och konfrontera dem inför massornas ögon under lika förhållanden i kampen är ett av enhetsfrontens viktigaste syften. Med en korrekt taktik har det revolutionära partiet allt att vinna. En rörelse i aktion utgör den bästa arenan för att inför massorna avslöja, genom deras egna erfarenheter, de reaktionära ledarnas karaktär och rena sabotage av kampen.

En sådan inställning kallades kontrarevolutionär under de kritiska timmarna i Tyskland. Några år tidigare hade de stalinistiska byråkraterna bränt sina fingrar på Anglo-ryska kommittén, vilken de hade framställt som en enhetsfront. I hemlighet betraktades den som en långvarig koalition som skulle garantera fredliga relationer med den brittiska imperialismen medan man byggde socialismen i Sovjetunionen. Eftersom den motiverats på falska grunder, på rent pacifistisk grund, kunde den inte tjäna som arena för att konfrontera ledarna i brittiska TUC⁵ med den imperialistiska aggressionens frågor. Att den bara var ett block med toppledarna och inte med massorganisationerna, fackföreningarna, visade sig under generalstrejken, som förråddes av ledarna. Överenskommelsen i blocket tjänade som ett stöd för dessa ledares agerande som agenter för den brittiska regeringen mot massorna. Det brittiska TUC kunde vända sina vapen med fördubblad styrka mot generalstrejken. Och blockets disciplin och ”enhet” bestod efter förräderiet. I detta låg dess verkliga brott.

Korrekt organiserad kräver enhetsfronten naturligtvis en viss aktionsdisciplin av revolutionärerna. Men denna disciplin får inte ha en absolut karaktär. Det är viktigt att det revolutionära partiet kan behålla sitt politiska och organisatoriska oberoende. Det måste ha rätt till kritik och handlingsfrihet, vilket ömsesidigt måste garanteras för alla deltagare i enhetsfronten.

För socialdemokraterna löser sig detta problem av sig själv genom icke-angreppspakten, det vill säga i de fall de inte kan undkomma trycket för enade aktioner. I vissa fall har de konsekvent vägrat att kämpa sida vid sida med de revolutionära arbetarna, för att kunna bevara

⁵ Brittiska TUC – Trades Union Congress, motsvarar ungefär svenska LO.

koalitionen med borgerskapet. Icke-angreppspakterna konstruerar de för att stoppa alla attacker mot deras ställning och verksamhet. I realiteten är en sådant uppfattning ett slag i ansiktet på själva principen om allas lika rätt till kritik och handlingsfrihet. Det är ett simpelt substitut för enhetsfronten med syfte är att hålla revolutionärerna i schack medan de obehindrat fortsätter sitt förräderi mot massorna. Revolutionärer kan inte binda sig till sådana överenskommelser. När enhetsfronten väl är etablerad och någon av dess parter, speciellt de reaktionära ledarna, intar en position som går mot rörelsen eller dess mål och mot massornas önsknings, kan det revolutionära partiet inte längre anse sig bundet till frontens disciplin. I ett sådant fall tar det sig rätten att bryta alla relationer och föra kampen till sitt slut utan hänsyn till dessa parter. Att inte bryta med de brittiska fackföreningsledarna i Anglo-ryska kommittén efter förräderiet under generalstrejken, var stalinisternas kardinalmisstag under denna episod.

Sjunde kongressens politik, som antogs under enhetsfrontens etikett, är likvärdig den Anglo-ryska kommitténs i sin pacifistiska motivering, men i sina objektiva konsekvenser betydligt mer socialdemokratisk. Låt oss betrakta förslaget om en ”varaktig koalition av arbetare, bönder och stadens medelklass” i ett ”folkfrontparti”, och förslaget om ett enda proletärt parti för varje land. Antag att ett enhetligt proletärparti har etablerats, vad kommer då uppgiften för ”folkets breda parti” att vara? Vilket är dess uppdrag? Vi har inte underrättats alls om detta av författarna till förslaget. För revolutionärer skulle dessa två partityper vara ömsesidigt uteslutande. Om man garanterade att det förra skulle vara möjligt, skulle det inte finnas behov för det senare. Men förslagets författare menar kanske samma sak; inte en enhetsfront, inte ett revolutionärt parti överhuvudtaget, utan en fullständig upplösning i ett ”brett folkets parti”. Inte ens under sina mest svekfulla dagar kunde socialdemokratin gå längre längs den opportunistiska vägen.

En enhetsfront med korrekta relationer med medelklassen, för specifika och begränsade mål, kan naturligtvis inte uteslutas i förväg. Den är möjlig och nödvändig under vissa förhållanden; om den kan befördra arbetarklassens och mänsklighetens intressen. Men endast om en proletär grund och ledning är garanterad. Småborgerligheten vacklar mellan de två huvudklasserna i det borgerliga samhället och kan inte spela en oberoende roll. Som bäst lutar den sig, beroende på dess egen ekonomiska fördel, mot den ena eller den andre. Naturligtvis utgör den en reserv för en möjlig allians med proletariatet, speciellt då dess ekonomiska förhållanden, på grund av kapitalismens nedgång, reduceras till proletariatets nivå. Men detta förutsätter närvaron av att ett starkt proletärt ledarskap som visar småborgerskapet den socialistiska vägen ur sitt dilemma.

En enhetsfront med småborgerskapet på någon annan grund skulle bli en grotesk absurditet, om inte fullständigt förödande i sina objektiva konsekvenser.

Ska denna absurditet upprepas i stor skala i den planerade ”breda folkliga rörelsen” i USA – en ren Tredje parti-rörelse? I så fall, och om den inte kan ges någon annan konstruktion, upprepar vi att den kommer att få förödande konsekvenser för den amerikanska arbetarklassen. När arbetarna utvecklas framåt mot revolutionär medvetenhet, påskyndat av de kapitalistiska motsättningarnas mognad, så kommer de att hindras av det Tredje partiet, vars historiska roll inte kan bli någon annan än att pacificera, bedra och splittra den växande arbetarrörelsen. Ingeting kan nu hindra en organisk enhet mellan de två centristiska partierna, det stalinistiska och det socialdemokratiska. I grunden är deras ståndpunkter desamma. Men vilka nya möjligheter skulle detta erbjuda arbetarklassen, om någon? Detta är den väsentliga frågan. Naturligtvis är en revolutionär grund för föreningen av de två centristiska partierna utesluten från början. Bara en förening löser inget, den medför istället faran att den mycket lovande utvecklingen mot vänster bromsas och krossas under de kombinerade byråkratiernas förkrossande tyngd.

Just nu ställs denna fråga konkret i Frankrike, där den löper via "folkfronten" till den föreslagna koalitionsregeringen, som Moskva så högröstat hyllar. I grunden vilar allt på samma fundament, vilket inte ens med en hårsån kan skiljas från socialdemokratins grundvalar den ödesdigra 4 augusti, 1914. Denna dag skrivs i arbetarklassens historia med fet stil – förräderi. När nu den kritiska stunden närmar sig, stunden för fascism och krig, så utsätts alla politiska grupper och partier för det svåraste testet, frågan om den förda politiken blir den viktigaste. Och medan fascismen ordnar sina styrkor, förbereder stalinisterna, i samklang med de socialdemokratiska ledarna, att befästa en enhetsfront, inte med arbetarklassen, utan med den borgerliga staten i form av en koalitionsregering. De båda partiernas ståndpunkt är "civil fred"; inte "strid mellan fransmän", utan "Frankrikes enhet"; inte kampen för död åt fascismen, vilket innebär kamp om makten, utan "nationell räddning". Detta är, i sin kärna, just "folkfrontens" program, vilket sjunde kongressen krävde skulle vara grundlag för att stödja en koalitionsregering i Frankrike. Sådana är stalinismens frukter idag: missriktad ledning, förvirring, avvapning och paralysering av de arbetande massorna.

Inget av partierna söker fienden i sitt eget land. Båda är hängivna politiken för nationellt försvar, försvaret av den franska imperialismen, som den formulerats i fransk-sovjetiska pakten. När pakten undertecknades, skrev *l'Humanité*: "Vad kunde vara mer naturligt än att vår kamrat Stalin, på Lavals begäran, förkunnade sitt stöd till Frankrikes militära åtgärder?" Detta är Stalins politiska solidarisering med imperialismens brigader. Och på denna grund är den organiska enheten fullbordad och på väg att finna sin synte i den planerade koalitionsregeringen.

Från sin ursprungliga idé har enhetsfronten, som medel för proletär enhet i ett givet stadium i kampen mot kapitalismen, förvrängts av en degenererad stalinistisk politik till en koalition med borgerskapet.

Översättning: *B. Svensson*